

Dosarul nr.3ra-904/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: L.Holevițaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I.Scerieru, A.Danilov, I.Cimpoi)

Î N C H E I E R E

28 august 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Valentina Ungureanu, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Ungureanu împotriva Consiliului și Primarului com. Grătiești, intervenienți accesorii Sofia Braghiș, Ana Braghiș, Elena Cauș și Iacob Braghiș cu privire la anularea actelor administrative,

împotriva deciziei din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de către Valentina Ungureanu și a fost menținută hotărârea din 12 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 8 septembrie 2016, Valentina Ungureanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului și Primarului com. Grătiești, intervenienți accesorii Sofia Braghiș, Ana Braghiș, Elena Cauș și Iacob Braghiș cu privire la anularea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la 9 iunie 2016 s-a adresat Primăriei com. Grătiești cu cerere privind eliberarea extrasului din cartea de gospodărie, cu privire la apartenența dreptului de proprietate asupra casei de locuit, situată în XXXX.

Prin răspunsul din 22 iunie 2016 i-a fost eliberată adeverința nr. 1293/16, prin care i-a fost adusă la cunoștință că potrivit cărții de gospodărie a com. Grătiești nr.5 cu nr.920 din anul 1957, terenul de pe lângă casă, cu suprafața de 0.15 ha, situat pe XXXX, a aparținut mamei acesteia, Sofia Gaburea și tatălui decedat Ștefan Gaburea, concomitent fiindu-i eliberată copia pe 2 file de pe extrasul din cartea de gospodărie, potrivit cărora atât casa de locuit, cât și terenul aferent, situate pe adresa indicată au aparținut Sofiei Gaburea și defunctului Ștefan Gaburea.

A menționat că la 15 ianuarie 1966 a decedat tatăl său, Ștefan Gaburea, iar la momentul decesului acestuia, Sofia Gaburea și surorile Ana Braghiș (Gaburea) și Elena Cauș (Gaburea) au rămas să locuiască în casa părintească, intrând astfel, în posesia bunurilor succesoriale și acceptând succesiunea rămasă după decesul tatălui.

A afirmat că recent a aflat că mama sa, Sofia Gaburea, a încheiat căsătoria cu defunctul Iacov Braghiș, cu care considera că sunt doar în relații de concubinaj, iar

la 9 iunie 2016, verificând datele din Registrul bunurilor imobile a constatat că în urma încheierii acestei căsătorii, aceștia ilegal au dobândit procesul-verbal de recepție finală nr.68 din 2 octombrie 2007 asupra casei ce aparținea mamei și tatălui, înregistrând în baza acestui act, imobilul dat în Registrul bunurilor imobile.

Totodată, a aflat că la 5 martie 2002 le-a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, în temeiul căruia terenul cu nr. cadastral XXXX, situat pe XXXX, Iacov Braghiș și Sofia Braghiș (Gaburea), au dobândit dreptul de proprietate asupra acestui teren.

Valentina Ungureanu a relatat că la 29 august 2008, prin contractul de donație nr.7674, surorile Ana Braghiș și Elena Cauș au devenit proprietare ai acestor bunuri.

Astfel, acțiunile indicate au fost întreprinse pe ascuns, fără ca dânsa să fie informată, motiv pentru care la 5 iulie 2016 s-a adresat Primăriei și Consiliul local Grătiești cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea actelor emise, iar prin răspunsul din 5 august 2016 a fost informată că actele emise nu pot fi anulate pe motivul tardivității.

A considerat că motivul invocat de pârâți este neîntemeiat, deoarece despre dreptul încălcat a aflat în luna iunie 2016, iar actele adoptate ce au servit temei de dobândire a dreptului de proprietate asupra terenului și a casei de locuit sus-indicate sunt ilegale, pe motiv că acestea contravin normelor legale, îi încalcă dreptul la moștenire asupra cotei-părți rămase după decesul tatălui, în contextul în care, casa de locuit și terenul vizat, potrivit datelor din cartea de gospodărie a comunei Grătiești, aparțineau părinților Ștefan Gaburea și Sofia Gaburea, și nicidecum lui Iacov Braghiș.

A mai menționat că decizia Consiliului com. Grătiești din 13 februarie 1992, în baza căreia a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXX din 5 martie 2002, ține de modificarea art. 82 Cod funciar și de atribuire unor categorii de persoane a loturilor de pământ și nu poate fi anulată, deoarece poartă un caracter general.

Reclamanta a opinat că anterior adoptării actualului Cod funciar din 25 decembrie 1991, a fost adoptată concepția reformei agrare și a fost modificat articolul 82 Cod funciar (în redacția din 1970), prin care a fost legiferată transmiterea fără plată a loturilor de pe lângă case în proprietatea cetățenilor de la sate. Ulterior, art. 82 Cod funciar (în redacția din 1970) a fost abrogat, iar loturile în cauză au continuat să fie identificate drept terenuri atribuite conform articolului 82, în baza titlului provizoriu eliberat anterior. Codul funciar, care a intrat în vigoare începând cu 1 ianuarie 1992 prevede la art. 11 alin. (1) că Consiliile (Primăriile) sunt obligate să elibereze cetățenilor documentele de proprietate pentru terenurile atribuite conform art. 82 (în redacția din 1970). Consiliile locale și primăriile au fost responsabile de atribuirea loturilor de lângă casă în proprietatea cetățenilor, fiecărei familii fiindu-i eliberat un singur document, titlul provizoriu, ce confirma dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară sau certificat provizoriu, în care a fost indicată doar suprafața totală concretă atribuită familiei, fără planul (configurația) terenului.

Reclamanta a relatat că pârâtul a prezentat copia din Registrul cadastral al deținătorilor de teren al comunei Grătiești, datat cu anul 2001, în care este indicată ca titular la numărul 1365, Sofia Gaburea, condiții în care susține că titlul în cauză

nu a fost eliberat în temeiul art. 82 Cod funciar (în redacția din 1970), ci doar în baza unei înscrieri în Registrul cadastral din anul 2001, ce urma a fi efectuată în anul 1992, când a fost adoptată decizia indicată, menționând că pe numele Sofiei Braghiș (Gaburea) nu a fost eliberat titlul provizoriu, iar transmiterea în proprietate a terenului vizat a avut loc fără un temei sau act legal.

Valentina Ungureanu prin cererea inițială și cererea de concretizare a pretențiilor, a solicitat anularea procesului-verbal de recepție finală nr.68 din 2 octombrie 2007 și a dispoziției Primăriei com. Grățiești nr.68 din 2 octombrie 2017, potrivit căror casa de locuit cu nr. cadastral XXXX situată pe XXXX a trecut în proprietatea soților Iacov Braghiș și Sofia Braghiș, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXX din 5 mai 2002, conform căruia soții Iacov Braghiș și Sofia Braghiș au devenit proprietari ai terenului cu nr. cadastral XXXX situat pe XXXX.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă de către Valentina Ungureanu a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 30 octombrie 2018, Valentina Ungureanu a declarat apel împotriva hotărârii din 12 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Valentina Ungureanu și a fost menținută hotărârea din 12 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile art. 320 alin. (1)-(4) Cod civil, art. 11 Cod funciar (în redacția în vigoare la 1 ianuarie 1992), pct. 1 al Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 285 din 23 mai 1996.

Cu referire la normele citate și în raport cu materialele cauzei, instanța de apel a reținut că în speță lipsesc temeiuri legale pentru anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorilor de teren, contestat în speță, în sensul în care acesta a fost eliberat pe numele Sofiei Gaburea, în baza deciziei autorității publice locale nr. 7/1 din 13 februarie 1992, prin care s-a dispus modalitatea de repartizare a terenurilor familiilor care locuiesc în com. Grățiești și ca terenul corespunzător să fie atribuit în proprietate, conform exigențelor legale la data eliberării acestuia, reieșind din suprafața terenului deținut de către Sofia Gaburea.

Astfel, instanța de apel a considerat că sunt nefondate argumentele Valentinei Ungureanu referitor la faptul că decizia nominalizată are un caracter general și nu personal, deoarece temei pentru eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren a servit cumulul dispozițiilor expuse în decizia indicată și prevederile legale pertinente, ce ofereau dreptul deținătorilor caselor de locuit la atribuirea în proprietate a terenurilor aferente.

La fel, Colegiul civil a respins și argumentele apelantei referitoare la faptul că terenul litigios a aparținut părinților săi, conform adevărului eliberat de autoritatea publică locală, iar dânsa a succedat pe tatăl său, Ștefan Gaburea, după decesul acestuia în privința terenului respectiv, deoarece potrivit Constituției RSSM în vigoare la data decesului lui Ștefan Gaburea, toate terenurile aparțineau statului și astfel, acestea nu puteau constitui obiectul unei succesiuni.

Mai mult, Valentina Ungureanu nu a înaintat în speță pretenții referitor la constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul tatălui său, motiv pentru

care în temeiul art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța este în imposibilitate de a se expune asupra acestui aspect.

De asemenea, Colegiul a respins alegațiile apelantei cu trimitere la modificările operate la art. 82 Cod funciar, deoarece decizia autorității publice locale nr. 7/1 din 13 februarie 1992 nu a fost contestată prin pretențiile concretizate ale apelantei, astfel încât legalitatea acesteia excedă obiectul prezentei cauze, fapt care examinat în cumul, cu întrunirea temeiurilor legale pentru eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren denotă, netemeinicia pretenției.

Sub acest aspect, instanța de apel a constatat că în speță lipsesc și temeiuri legale pentru anularea procesului-verbal de recepție finală nr. 68 din 2 octombrie 2007, în contextul în care instanța nu a constatat încălcări la întocmirea acestuia. Or, argumentul apelantei precum că procesul-verbal de recepție finală contestat vizează casa de locuit ce a aparținut părinților săi este nefondat, pe motiv că probe ce ar dovedi că defunctul Ștefan Gaburea ar fi deținut vreodată dreptul de proprietate, lipsesc.

La 8 mai 2019, Valentina Ungureanu a declarat recurs împotriva deciziei din 12 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de casare, reiterând motivele de fapt și de drept menționate în cererea de apel și cererea de chemare în judecată.

Recurenta a menționat că casa de locuit aparținea defunctului Ștefan Gaburea, nu și terenul, iar în baza înregistrării masive asupra acestui teren a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren conform art. 11 Cod funciar, după o altă persoană, care se încadrează în normele legale de dobândire a drepturilor asupra acestui bun.

A relatat că la atribuirea terenului Sofiei Braghiș (Gaburea) nu i-a fost eliberat titlul provizoriu, iar transmiterea în proprietate a terenului cu nr. cadastral XXXX a avut loc fără un act sau un temei legal.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reține că prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Instanța de recurs menționează că decizia instanței de apel a fost pronunțată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Respectiv, termenul de declarare al recursului urmează să fie calculat conform dispozițiilor instituite de Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 12 martie 2019, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 8 mai 2019, este în termen.

Examinând temeiurile recursului depus de către Valentina Ungureanu în raport cu materialele cauzei civile, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de către Valentina Ungureanu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul depus se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Valentina Ungureanu.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Valentina Ungureanu, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu